

STRAVOVACÍ NÁVYKY, DŮLEŽITÁ SOUČÁST ŽIVOTNÍHO STYLU

Šárka ANDĚLOVÁ, Kristýna DRABINCOVÁ

Souhrn:

Výživa má klíčový význam pro zdraví a vývoj člověka. Kvalitní a vyvážená strava je důležitá pro vývoj mladého jedince.

Záměrem studie bylo porovnání stravovacích zvyklostí středoškolské mládeže v pětiletých intervalech. Byly analyzovány dotazníky tří dotazníkových akcí u středoškolské mládeže, které proběhly v letech 1996, 2001 a 2006 na středních školách Moravskoslezského kraje.

Srovnání ukázalo na zhoršující se stravovací režim. Pokleslo procento studentů, kteří snídají, pokleslo množství stravujících se ve školní jídelně, stoupl počet těch, kteří využívají fast food. Velmi závažné je zvyšující % studentů konzumujících alkoholické nápoje.

Nepravidelná a nevyvážená strava má vliv na stoupající výskyt nadváhy a obezity. V roce 2006 se vyskytly i případy podvýživy.

Klíčová slova: *stravovací návyky životní styl, režim stravování, mléčné výrobky, příjem tekutin, ovoce, zelenina, alkohol, školní jídelny, bufety, fast food, BMI, obezita, nadváha*

Metodika

Pomocí dotazníku byla provedena sonda na čtyřech středních školách v Ostravě

v roce 1996:

Osloveny byly 1.ročníky středních škol.

1832 žáků středních škol (774 chlapců a 1058 dívek)

v roce 2001:

Osloveny byly všechny ročníky středních škol

1088 žáků středních škol (340 chlapců a 748 dívek)

v roce 2006:

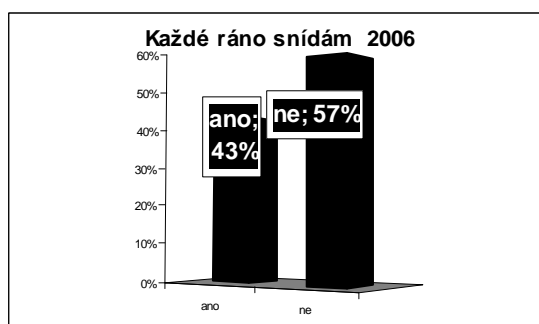
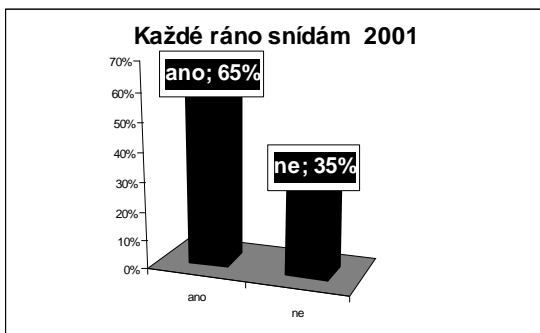
Osloveny byly 3.- 4.ročníky středních škol

150 žáků středních škol (62 chlapců a 88 dívek)

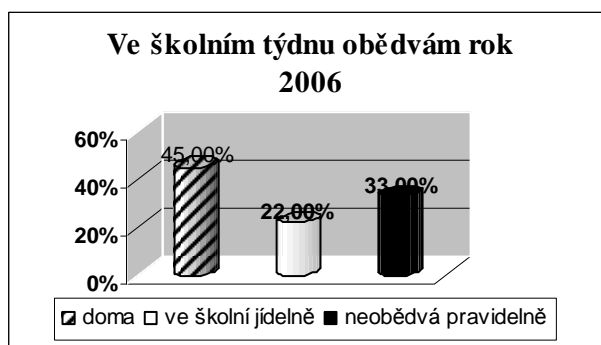
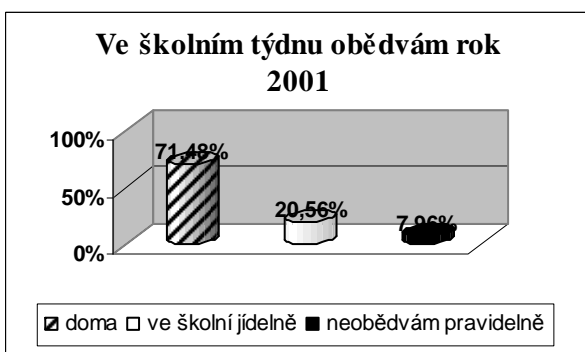
Je notoricky známo, že správná výživa, pravidelná a vyvážená strava s dostatkem všech základních živin včetně minerálů a vitamínů je nejdůležitější v době tělesného a duševního rozvoje v dětství a dospívání. Naopak negativní návyky, spočívající například v konzumaci alkoholických nápojů, mohou vést k poruchám vývoje a zároveň vést k zafixování těchto negativních návyků.

Stravovací režim je u velké části mladé populace zcela porušen a je nevyhovující stejně jako u skladby stravy.

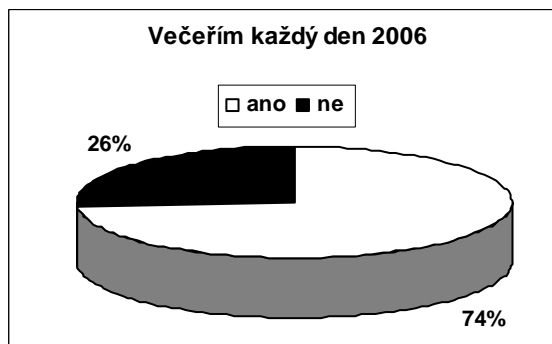
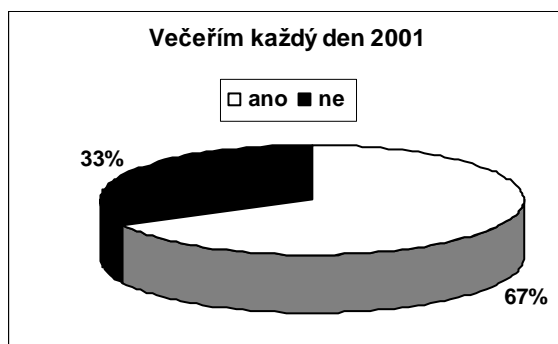
Snídá: Rok 2001: 65%
Rok 2006: 43%

Neobědvá: Rok 2001: 7,96%
Rok 2006: 33%

Nevečeří: Rok 2001: 33%
Rok 2006: 26%

Konzumace alkoholu

Rok 1996

denně	0,20%
příležitostně	56,70%
nepiji	43,10%

Rok 2001

denně	1,98%
příležitostně	86,69%
nepiji	11,33%

Rok 2006

denně	1,00%
příležitostně	88,00%
nepiji	11,00%

Mléko nebo mléčné výrobky

Rok 2001

nepiji	6%
občas	58%
denně	36%

Rok 2006

nepiji	1%
1krát denně	57%
vícekrát denně	42%

BMI

Rok 1996

nadváha	6,00%
obezita	2,00%
norma	92%

Rok 2001

nadváha	22,70%
obezita	2,30%
norma	75%

Rok 2006

podváha	20%
nadváha	13,00%
obezita	0,00%
norma	67%

Nedostatečný příjem tekutin

Rok 2001

0-1 litr	19%
1,5-2 litry	65%
více než 2,5 litru	16%

Rok 2006

0-1 litr	24%
1,5-2 litry	51%
více než 2,5 litru	25%

Konzum ovoce a zeleniny

Rok 1996

vícekrát denně	31,95%
1krát denně	44,22%
občas	23,40%
ne Konzumují	0,43%

Rok 2001

vícekrát denně	18,16%
1krát denně	50,64%
občas	30,21%
ne Konzumují	0,99%

Rok 2006

5 a více porcí	7,00%
3 až 4 porce	14,00%
1 až 2 porce	70,00%
ne Konzumují	9,00%

NÁVRHY NA OPATŘENÍ

- Pravidelně obědvat, nejlépe ve školní jídelně. Spolupráce učitelů s rodiči. Zajistit školní jídelnu.

- Školní bufety by měly být obohaceny o racionální stravu a omezit „nezdravý sortiment“. Zrušit automaty na slazené nápoje.
- Více pít, dodržovat pitný režim.
- Zvýšit přísun ovoce a zeleniny a mléčných výrobků.
- Snížit přísun alkoholu.

DOPORUČUJEME

- Studenty vysokých škol se zdravotnickým zaměřením proškolovat v rámci semestrální výuky např. o zásadách správného stravování...
- využít jejich znalosti v rámci praxe k přednáškám na středních školách.
- Zábavnější a „jednodušší“ forma podaná vysokoškoláky je předpokladem úspěchu.

ZÁVĚRY

- Stravování dětí a mládeže stále patří k nejpalčivějším problémům naší mladé generace. Z našeho šetření vyplynulo, že stravovací režim je ve velkém procentu zcela porušen a je nevyhovující, stejně jako skladba stravy.
- Srovnáním údajů v pětiletých periodách byl zjištěno zhoršování pravidelnosti stravování.
- V roce 2001 snídalo 65% respondentů, v r. 2006 již pouze 43%.
- v r. 2001 neobědvalo 8% dotázaných, v r. 2006 již 43%. Byl zjištěn rovněž pokles využívání školních jídelen. K obědům jsou často využívána občerstvení fast food.
- Konzumace většího objemu jídla se stěhuje do večerních hodin. Pouze v tomto údaji byl zjištěn posun k lepšímu – v r. 2001 večeřelo pravidelně 67% dotázaných, v r. 2006 již 74%
- Velmi závažnou skutečností je zjištěná konzumace alkoholu, která postupně mezi mládeží roste. V roce 1996 nepilo 43% dotázaných, v r. 2006 již pouze 11% dotázaných uvádí, že nepije.
- Denní konzumaci alkoholu přiznalo v r. 1996 pouze 0,2% respondentů, v r. 2006 již 1%.

Kontakt na autora:

MUDr. Šárka ANDĚLOVÁ, CSc.

Bc. Kristýna DRABINOVÁ

Ostravská Univerzita-Zdravotně sociální fakulta

Nestátní zdravotnické zařízení

Poštovní 155/14

Ostrava